

Codul de procedură civilă și taxele de timbru

Ediție actualizată la
3 ianuarie 2024

Editura
Hamangiu
2024

Legislație conexă: O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă (M. Of. nr. 327 din 25 aprilie 2008).

Art. 91. Dispoziții speciale. Dispozițiile cuprinse în legi speciale privind scutirea de taxe, tarife, comisioane sau cauțiuni pentru cererile, acțiunile și orice alte măsuri luate în vederea administrării creanțelor fiscale rămân aplicabile.

Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil

Art. 92. Modalități de participare. (1)^[1] Procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar, pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii.

(4) Procurorul poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile prevăzute la alin. (1), chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii.

(5) Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1).

(6) În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru și nici cauțiune.
[R.A.: art. 45 alin. (1) și (3)-(5) CPC 1865]

Legislație conexă: art. 67, art. 71 și art. 73 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 93. Efecte față de titularul dreptului. În cazurile prevăzute la art. 92 alin. (1), titularul dreptului va fi introdus în proces și se va putea prevala de dispozițiile art. 406, 408, 409 și art. 438-440, iar dacă procurorul își va retrage cererea, va putea cere continuarea judecătii sau a executării silite. *[R.A.: art. 45 alin. (2) CPC 1865]*

Titlul III. Competența instanțelor judecătorești

Capitolul I. Competența materială

Secțiunea 1. Competența după materie și valoare

Art. 94. Judecătoria. Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel;

^[1] Alin. (1) al art. 92 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 pct. 3 din Legea nr. 140/2022.

b)^[1] cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, date de lege în competența instanțelor judecătorești;

c) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz;

d) cererile de evacuare;

e) cererile referitoare la zidurile și șanțurile comune, distanța construcțiilor și plantațiilor, dreptul de trecere, precum și la orice servituți sau alte limitări ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părți ori instituite pe cale judecătorească;

f) cererile privitoare la strămutarea de hotare și cererile în grănițuire;

g) cererile posesorii;

h) cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe;

i) cererile de declarare judecătorească a morții unei persoane;

j) cererile de împărțeață judiciară, indiferent de valoare;

j)^[2] cererile în materie de moștenire, indiferent de valoare;

j)²) cererile privind uzucapiunea, indiferent de valoare;

j)³) cererile în materia fondului funciar, cu excepția celor date prin lege specială în competența altor instanțe;

k) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști;

2. căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;

3. orice alte cereri date prin lege în competența lor. **[R.A.: art. 1 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 13/2015 (M. Of. nr. 690 din 11 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. f) și art. 10 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 94 și art. 95 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Litigiile având ca obiect acțiuni prin care se solicită de către o direcție generală de asistență socială și protecția copilului obligarea unui consiliu județean sau local ori a unei alte direcții generale de asistență socială și protecția copilului la suportarea cheltuielilor de întreținere pentru persoane care beneficiază de măsuri de protecție prevăzute de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt de competența instanțelor de contencios administrativ”.

2. Prin Decizia nr. 10/2016 (M. Of. nr. 505 din 5 iulie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în interpretarea și aplicarea

^[1] Lit. b) de la pct. 1 al art. 94 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 8 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Lit. j¹)-j³) de la pct. 1 al art. 94 au fost introduse prin art. I pct. 9 din Legea nr. 310/2018.

dispozițiilor art. 27 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, a stabilit:

„Instanța competentă să soluționeze cererile pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare este judecătoria sau tribunalul, după caz, ca instanțe de drept civil, în raport cu obiectul investiției și valoarea acestuia, cu excepția cererilor în care discriminarea a survenit în contextul unor raporturi juridice guvernate de legi speciale și în care protecția drepturilor subiective se realizează în fața unor jurisdicții speciale, cazuri în care cererile vor fi judecate de aceste instanțe, potrivit dispozițiilor legale speciale”.

3. Prin Decizia nr. 18/2016 (M. Of. nr. 237 din 6 aprilie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Pitești și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 226 alin. (1) și art. 228 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, a stabilit:

„Competența materială procesuală a tribunalelor/secțiilor specializate se determină în funcție de obiectul sau natura litigiilor de genul celor avute în vedere cu titlu exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare”.

4. Prin Decizia nr. 7/2018 (M. Of. nr. 495 din 15 iunie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Alba Iulia și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. k), art. 95 pct. 1 și art. 96 pct. 1 din Codul de procedură civilă, precum și art. 281 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, competența materială de soluționare a acțiunilor în despăgubiri formulate de Agenția Națională de Administrare Fiscală, prin direcțiile generale regionale ale finanțelor publice, împotriva administratorului unei societăți înregistrate în registrul comerțului, în situația în care s-a dispus achitarea acestuia pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare, revine instanței civile”.

5. Prin Decizia nr. 28/2021 (M. Of. nr. 95 din 31 ianuarie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 58 alin. (5) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 94 pct. 1 lit. b) din Codul de procedură civilă (atât în redactarea anterioară Legii nr. 310/2018, cât și în redactarea ulterioară acestei legi), art. 100 alin. (2) și (4) din Codul civil, art. 2 alin. (1) lit. c), f) și i) și alin. (2) și art. 5 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit: *„Revine judecătorilor competența materială procesuală de soluționare în primă instanță a cererilor în anulare/contestațiilor formulate împotriva dispozițiilor emise de primari în soluționarea cererilor de rectificarea actelor de stare civilă”.*

6. A se vedea Decizia nr. 1/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 95.

Legislație conexă: ► art. 61 alin. (2), art. 66 alin. (2), art. 89 alin. (1)-(3) din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934); ► art. 53 alin. (3), art. 58 alin. (2), art. 67 alin. (1) din Legea nr. 59/1934 asupra cekului (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934); ► art. 4¹ alin. (10) din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale (M. Of. nr. 24 din 30 ianuarie 1991); ► art. 53 alin. (2) din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată (M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998); ► art. 4¹ alin. (3) din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură (M. Of.

nr. 97 din 6 mai 1991); ► art. 8 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată (M. Of. nr. 125 din 18 februarie 2020); ► art. 16 alin. (3) și art. 159 alin. (2) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată (M. Of. nr. 237 din 19 martie 2018); ► art. 31 alin. (3)-(4) și art. 40 alin. (11) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015); ► art. 57 alin. (2)-(3) din Legea nr. 119/1996 cu privire la acte de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012); ► art. 66² alin. (9) din O.G. nr. 22/1999 privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, utilizarea infrastructurilor de transport naval aparținând domeniului public, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căile navigabile interioare, republicată (M. Of. nr. 511 din 22 iulie 2010); ► art. 42 din O.U.G. nr. 40/1999 privind protecția chirișilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe (M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999); ► art. 12 alin. (6) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997 (M. Of. nr. 8 din 12 ianuarie 2000); ► art. 23 alin. (3) din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000); ► art. 118 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată (M. Of. nr. 670 din 3 august 2006); ► art. 35 și art. 40 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată (M. Of. nr. 948 din 15 octombrie 2020); ► art. I^o art. 2 alin. (2), art. I⁵ art. 1 și art. I¹⁰ art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 1036 din 28 decembrie 2006); ► art. 64 alin. (1) din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România (M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006); ► art. 59 alin. (2) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006); ► art. 54 din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale (M. Of. nr. 349 din 20 mai 2015); ► art. 10 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015); ► art. 7 alin. (2) și art. 8 alin. (2) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite (M. Of. nr. 330 din 28 aprilie 2016); ► art. 114 alin. (1), art. 119 alin. (1), art. 122 alin. (1), art. 149 alin. (1) și art. 498 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019); ► art. 16 alin. (1) și art. 17 alin. (1) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată (M. Of. nr. 884 din 28 septembrie 2020); ► art. 113 alin. (1), art. 118, art. 120 alin. (1) din Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului (M. Of. nr. 750 din 26 iulie 2022); ► art. 6 alin. (3), art. 14, art. 54 alin. (3), art. 67 alin. (3) din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022).

Art. 95. Tribunalul. Tribunalele judecă:

1. în primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria în primă instanță;
- 3.^[1] ca instanțe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului și în orice alte cazuri expres prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor. **[R.A.: art. 2 CPC 1865]**

[1] Pct. 3 al art. 95 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din Legea nr. 310/2018.

Recurs în interesul legii. 1. A se vedea Decizia nr. 13/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 94.

2. Prin Decizia nr. 24/2015 (M. Of. nr. 76 din 2 februarie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 12 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Litigiile în care sunt implicate Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor/alte organe ale administrației publice și băncile comerciale/profesioniștii, atunci când instanța de judecată este sesizată de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor/alte organe ale administrației publice, se soluționează de secțiile civile/completele specializate în materie civilă (litigii cu profesioniști) din cadrul tribunalului”.

3. A se vedea Decizia nr. 10/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 94.

4. A se vedea Decizia nr. 18/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 94.

5. Prin Decizia nr. 27/2017 (M. Of. nr. 163 din 21 februarie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (4) și art. 9 din Legea nr. 8/2006, competența în soluționarea litigiilor având ca obiect contestația îndreptată împotriva deciziei de încetare a plății indemnizației prevăzute de art. 1 alin. (1) din Legea nr. 8/2006, formulată de membrii uniunilor de creatori care au și statut de pensionari din sistemul pensiilor militare de stat și alte drepturi de asigurări sociale din domeniul apărării naționale, ordinii publice și securității naționale, revine tribunalului, în complet specializat de litigii de asigurări sociale”.

6. Prin Decizia nr. 28/2017 (M. Of. nr. 128 din 9 februarie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 107 din Codul civil și ale art. 133 alin. (1) coroborate cu art. 70 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela revine tribunalului”.

7. Prin Decizia nr. 5/2018 (M. Of. nr. 448 din 30 mai 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și a stabilit:

„Litigiile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, poliștii și funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010, sunt de competența în primă instanță a secțiilor/completurilor specializate în soluționarea litigiilor de muncă, respectiv raportat la calitatea de funcționar public a reclamantilor, a secțiilor/completurilor specializate de contencios administrativ.

Acțiunile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, poliștii și funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere formulate în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 introduse în perioada de suspendare a exercițiului dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații sunt premature formulate”.

Notă. Legea-cadru nr. 284/2010 a fost abrogată prin Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice (M. Of. nr. 492 din 28 iunie 2017).

8. A se vedea Decizia nr. 7/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 94.

9. Prin Decizia nr. 10/2018 (M. Of. nr. 536 din 28 iunie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 23 alin. (3) și art. 27 alin. (1) din Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, cu modificările și completările ulterioare, art. 20 din Legea nr. 121/1996 privind organizarea și funcționarea Corpului Pompierilor Militari, cu modificările ulterioare, art. 15 alin. (2) și (3), art. 16, art. 17 și art. 18 din Ordonanța Guvernului nr. 88/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 363/2002, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 2 alin. (2) teza întâi, art. 5 alin. (1) lit. f) și g) și art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 1, art. 4-6 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit: *„Sunt de competența instanțelor de contencios administrativ litigiile având ca obiect drepturile bănești solicitate de jandarmii din cadrul inspectoratului de jandarmi județean și pompierii din cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, personal militar având statutul de cadre militare (ofițeri, maiștri militari și subofițeri) care își desfășoară activitatea în baza unor raporturi de serviciu, specifice funcționarilor publici cu statut special”.*

Notă. Legea nr. 188/1999 a fost abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019). Pentru textele corespondente în prezent, a se vedea art. 380 alin. (1) lit. e) și art. 536 din Codul administrativ.

10. Prin Decizia nr. 23/2018 (M. Of. nr. 109 din 12 februarie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 43 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, aprobată prin Legea nr. 25/1999, raportat la art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, litigiile având ca obiect acțiuni în anularea deciziilor de imputare și a hotărârilor comisiilor de jurisdicție a imputațiilor constituite la nivelul ministerelor și autorităților publice centrale, promovate de militarii nominalizați de art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998, de militarii aflați în misiune în afara granițelor țării prevăzuți de art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 și de funcționarii publici din structura instituțiilor publice prevăzute la art. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998, sunt de competența tribunalului – secția contencios administrativ și fiscal”.

Notă. Legea nr. 188/1999 a fost abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019). Pentru textul corespondent în prezent, a se vedea art. 536 din Codul administrativ.

11. Prin Decizia nr. 2/2019 (M. Of. nr. 863 din 25 octombrie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 226 din Legea nr. 71/2011, raportat la art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, tribunalele specializate sunt competente să soluționeze apelurile în cererile formulate în procedura executării silite în materiile ce fac obiectul specializării lor”.

12. Prin Decizia nr. 18/2019 (M. Of. nr. 621 din 26 iulie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 714 și art. 95 din Codul de procedură civilă, a stabilit: *„Secțiile civile ale tribunalelor sunt competente funcțional să soluționeze apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria asupra contestațiilor formulate împotriva executărilor silite pornite în temeiul dispozițiilor art. 260 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare”.*

13. Prin Decizia nr. 13/2020 (M. Of. nr. 1309 din 30 decembrie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, a stabilit: *„În litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de părât alături de asigurătorul RCA, cât și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului, competența materială procesuală revine secțiilor specializate”*.

14. Prin Decizia nr. 15/2020 (M. Of. nr. 1021 din 3 noiembrie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și a stabilit: *„Acțiunea promovată de angajator în contradictoriu cu salariatul pentru restituirea sumelor achitate de primul celui de-al doilea, de bunăvoie, înainte de începerea executării silite, în baza unei hotărâri judecătorești executorii, de primă instanță, care ulterior este desființată în calea de atac, îmbracă natura juridică a unui conflict de muncă, a cărui soluționare se circumscrie prevederilor art. 256 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, atrăgând competența materială de soluționare în primă instanță în favoarea tribunalului – Secția specializată în litigii de muncă și asigurări sociale, conform art. 208 și art. 210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare”*.

Notă. Legea nr. 62/2011 a fost abrogată prin Legea nr. 367/2022 privind dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022).

15. A se vedea Decizia nr. 17/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 714.

16. Prin Decizia nr. 19/2021 (M. Of. nr. 1080 din 11 noiembrie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea art. 382 lit. h) și a art. 536 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, a art. 1 lit. p) teza I din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a art. 23 alin. (1) din Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Competența materială procesuală de soluționare în primă instanță a cauzelor având ca obiect obligarea instituțiilor publice din cadrul Jandarmeriei Române la plata unor drepturi salariale către personalul militar al acestora aparține secțiilor/completurilor specializate în materia conflictelor de muncă din cadrul tribunalelor”.

Notă. Legea nr. 62/2011 a fost abrogată prin Legea nr. 367/2022 privind dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022).

17. Prin Decizia nr. 1/2023 (M. Of. nr. 337 din 21 aprilie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil și ale art. 94 pct. 1 lit. h) și k) și art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Tribunalul este instanța competentă material în ce privește soluționarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4)

din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv'.

Legislație conexă: ► art. 13 alin. (8) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat (M. Of. nr. 1208 din 10 decembrie 2020); ► art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale (M. Of. nr. 24 din 30 ianuarie 1991); ► art. 19 din Legea nr. 21/1991 a cetățeniei române, republicată (M. Of. nr. 576 din 13 august 2010); ► art. 43, art. 44, art. 46, art. 52, art. 54 din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție, republicată (M. Of. nr. 613 din 19 august 2014); ► art. 25 alin. (1), art. 42 alin. (2), art. 47 din Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, republicată (M. Of. nr. 242 din 4 aprilie 2014); ► art. 16 alin. (3), art. 31, art. 32, art. 36 din Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare, republicată (M. Of. nr. 211 din 25 martie 2014); ► art. 57 lit. a), art. 61 alin. (2), art. 82, art. 96, art. 99 alin. (1) din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată (M. Of. nr. 856 din 18 septembrie 2020); ► art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 93/1998 privind protecția tranzitorie a brevetelor de invenție (M. Of. nr. 186 din 20 mai 1998); ► art. 40 alin. (9)-(11), art. 41 alin. (3) din Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante, republicată (M. Of. nr. 230 din 1 aprilie 2014); ► art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată (M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005); ► art. 22 alin. (1)-(2) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public (M. Of. nr. 663 din 23 octombrie 2001); ► art. 18, art. 28, art. 38, art. 39, art. 45, art. 46, art. 48, art. 49 din Legea nr. 14/2003 a partidelor politice, republicată (M. Of. nr. 408 din 10 iunie 2015); ► art. 269 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată (M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011); ► art. 84 alin. (3) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016); ► art. 8 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004); ► art. 4¹ alin. (2) din O.U.G. nr. 100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială (M. Of. nr. 643 din 20 iulie 2005); ► art. 17 alin. (1), art. 21 alin. (6) și art. 23 alin. (2) din Legea nr. 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, republicată (M. Of. nr. 947 din 9 noiembrie 2018); ► art. 38-39 din Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate (M. Of. nr. 682 din 29 iulie 2005); ► art. 684 și art. 687 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015); ► art. I² art. 1, art. I³ art. 1, art. I⁴ art. 1, art. I⁶ art. 1 și art. I⁷ art. 1 din O.U.G. nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 1036 din 28 decembrie 2006); ► art. 23 alin. (4) din Legea nr. 350/2007 privind modelele de utilitate (M. Of. nr. 851 din 12 decembrie 2007); ► art. 4 din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (M. Of. nr. 396 din 11 iunie 2009); ► art. 15 din O.U.G. nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale (M. Of. nr. 299 din 24 mai 2013); ► art. 8 și art. 23 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 33, art. 54 din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale (M. Of. nr. 349 din 20 mai 2015); ► art. 10 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015); ► art. 59, art. 62 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (M. Of. nr. 553 din 24 iulie 2015); ► art. 100, art. 101 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat (M. Of. nr. 556 din 27 iulie 2015); ► art. 123 alin. (1) din Legea nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale

avocaților (M. Of. nr. 342 din 5 mai 2016); ► art. 49 alin. (2), art. 53 alin. (1), (1¹) și (1³), art. 61 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor (M. Of. nr. 393 din 23 mai 2016); ► art. 90 din Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, republicată (M. Of. nr. 772 din 10 august 2021); ► art. 34 alin. (13) din Legea nr. 297/2018 privind publicitatea mobilă, republicată (M. Of. nr. 1184 din 7 decembrie 2020); ► art. 6 din O.U.G. nr. 25/2019 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate care constituie secrete comerciale împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale (M. Of. nr. 309 din 19 aprilie 2019); ► art. 19 din Legea nr. 120/2019 privind unele măsuri necesare pentru realizarea lucrărilor și implementarea proiectelor de importanță națională privind rețeaua electrică de transport (M. Of. nr. 517 din 25 iunie 2019); ► art. 164 alin. (2), art. 172, art. 187 alin. (1), art. 327 alin. (4), art. 344 alin. (4) și art. 536 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019); ► art. 57 din Legea nr. 39/2020 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale al notarilor publici din România (M. Of. nr. 281 din 3 aprilie 2020); ► art. 4 din O.U.G. nr. 170/2020 privind acțiunile în despăgubire în cazurile de încălcare a dispozițiilor legislației în materie de concurență (M. Of. nr. 952 din 16 octombrie 2020); ► art. 11 alin. (1) din Legea nr. 81/2022 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar (M. Of. nr. 363 din 12 aprilie 2022); ► art. 113 alin. (2), art. 118, art. 120 alin. (1), art. 131 alin. (3) din Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului (M. Of. nr. 750 din 26 iulie 2022); ► art. 47, art. 53 alin. (3), art. 79 alin. (3), art. 81 alin. (2), art. 166 din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022); ► art. 153 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (M. Of. nr. 852 din 20 decembrie 2010), în vigoare până la 1 septembrie 2024/art. 129 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii (M. Of. nr. 1089 din 4 decembrie 2023), în vigoare de la 1 septembrie 2024.

Art. 96. Curtea de apel. Curțile de apel judecă:

1. în primă instanță, cererile în materie de contencios administrativ și fiscal, potrivit legii speciale;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță;
- 3.^[1] ca instanțe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în apel sau împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunale, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului, precum și în orice alte cazuri expres prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor. **[R.A.: art. 3 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. 1. A se vedea Decizia nr. 7/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 94.

^[1] Pct. 3 al art. 96 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 11 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 18/2018 (M. Of. nr. 965 din 14 noiembrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că revine curților de apel competența de soluționare a recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate în apel de către tribunale, în cauzele având ca obiect cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, ca urmare a pronunțării Deciziei nr. 369/2017 a Curții Constituționale.

2. A se vedea Decizia nr. 13/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 95.

3. Prin Decizia nr. 3/2023 (M. Of. nr. 542 din 16 iunie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Iași și, în interpretarea și aplicarea art. 9 alin. (2) lit. a) și art. 56 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și a art. 5 alin. (2) și art. 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, a stabilit:

„Revine curții de apel, prin secția de contencios administrativ sau completurile specializate în litigii de contencios administrativ, competența de soluționare a cererilor privind anularea deciziei directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor de stabilire a locului de detenție pentru executarea pedepsei sau a deciziei de respingere a cererii de transfer la alt penitenciar”.

Legislație conexă: ► art. 3¹ alin. (10) din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale (M. Of. nr. 24 din 30 ianuarie 1991); ► art. 75 alin. (11) și art. 76 alin. (5) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată (M. Of. nr. 237 din 19 martie 2018); ► art. 87 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată (M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018); ► art. 8, art. 19, art. 27, art. 38, art. 40, art. 41, art. 51, art. 60 din Legea nr. 21/1996 a concurenței, republicată (M. Of. nr. 153 din 29 februarie 2016); ► art. 66² alin. (8) din O.G. nr. 22/1999 privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, utilizarea infrastructurilor de transport naval aparținând domeniului public, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căile navigabile interioare, republicată (M. Of. nr. 511 din 22 iulie 2010); ► art. 65 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată (M. Of. nr. 259 din 9 aprilie 2014); ► art. 2 alin. (3) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004); ► art. 8 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004); ► art. 55 alin. (1) lit. g), art. 66¹ alin. (4) și art. 69 alin. (3) din O.U.G. nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, republicată (M. Of. nr. 724 din 13 octombrie 2011); ► art. 12 alin. (5) din O.U.G. nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (M. Of. nr. 174 din 19 martie 2009); ► art. 198 alin. (4) din O.U.G. nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor (M. Of. nr. 435 din 30 iunie 2012); ► art. 9, art. 43 și art. 256 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 26 alin. (10) din O.U.G. nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat (M. Of. nr. 893 din 9 decembrie 2014); ► art. 57 alin. (2) din Legea nr. 74/2015 privind administratorii de fonduri de investiții alternative (M. Of. nr. 274 din 23 aprilie 2015); ► art. 54 din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale (M. Of. nr. 349 din 20 mai 2015); ► art. 59, art. 89 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (M. Of. nr. 553 din 24 iulie 2015); ► art. 100, art. 103 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat (M. Of. nr. 556 din 27 iulie 2015); ► art. 165 din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare (M. Of. nr. 800 din 28 octombrie 2015); ► art. 23 alin. (2), art. 25 alin. (4), art. 32, art. 47 alin. (4), art. 51 alin. (3), art. 55 alin. (3) și (3¹), art. 61 alin. (2) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestățiilor (M. Of. nr. 393 din 23 mai 2016); ► art. 155 alin. (7) din Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, republicată (M. Of. nr. 772 din 10 august 2021); ► art. 126¹ alin. (6) și art. 270 din

Legea nr. 126/2018 privind piețele de instrumente financiare (M. Of. nr. 521 din 26 iunie 2018); ► art. 31 din Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări (M. Of. nr. 853 din 8 octombrie 2018); ► art. 74 alin. (20) din Legea nr. 243/2019 privind reglementarea fondurilor de investiții alternative (M. Of. nr. 1035 din 24 decembrie 2019); ► art. 15 alin. (6) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată (M. Of. nr. 884 din 28 septembrie 2020); ► art. 11 alin. (2) din Legea nr. 81/2022 privind practicile comerciale nelicioase dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar (M. Of. nr. 363 din 12 aprilie 2022); ► art. 79 din Legea nr. 236/2022 privind supravegherea prudențială a societăților de servicii de investiții financiare (M. Of. nr. 737 din 22 iulie 2022); ► art. 6 alin. (7) și art. 24 alin. (7) din Legea nr. 244/2022 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2020/1.503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1.129 și a Directivei (UE) 2019/1.937 (M. Of. nr. 754 din 27 iulie 2022); ► Legea nr. 58/2023 privind securitatea și apărarea cibernetică a României (M. Of. nr. 214 din 15 martie 2023).

Art. 97. Înalta Curte de Casație și Justiție. Înalta Curte de Casație și Justiție judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, precum și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;
2. recursurile în interesul legii;
3. cererile în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept;
4. orice alte cereri date prin lege în competența sa. *[R.A.: art. 4 CPC 1865]*

Legislație conexă: ► art. 41 din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale (M. Of. nr. 349 din 20 mai 2015); ► art. 12, art. 19, art. 57 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (M. Of. nr. 553 din 24 iulie 2015); ► art. 260 alin. (3) din Legea nr. 126/2018 privind piețele de instrumente financiare (M. Of. nr. 521 din 26 iunie 2018); ► art. 11 alin. (2) din Legea nr. 44/2019 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/751 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul (M. Of. nr. 191 din 11 martie 2019); ► art. 27 alin. (15) din Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (M. Of. nr. 589 din 18 iulie 2019); ► art. 23 și urm. din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022); ► art. 51 și art. 52 din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii (M. Of. nr. 1105 din 16 noiembrie 2022).

Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță

Art. 98. Reguli generale. (1) Competența se determină după valoarea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere.

(2) Pentru stabilirea valorii, nu se vor avea în vedere accesoriile pretenției principale, precum dobânzile, penalitățile, fructele, cheltuielile sau altele asemenea, indiferent de data scadenței, și nici prestațiile periodice ajunse la scadență în cursul judecății.

(3) În caz de contestație, valoarea se stabilește după înscrisurile prezentate și explicațiile date de părți.

Art. 99. Cazul mai multor capete principale de cerere. (1) Când reclamantul a sesizat instanța cu mai multe capete principale de cerere întemeiate pe fapte ori cauze diferite, competența se stabilește în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenții în parte. Dacă unul dintre capetele de cerere este de competența altei instanțe, instanța sesizată va dispune disjungerea și își va declina în mod corespunzător competența.

(2) În cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecării printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt.

Art. 100. Cererea formulată de mai mulți reclamanți. (1) Dacă mai mulți reclamanți, prin aceeași cerere de chemare în judecată, formulează pretenții proprii împotriva aceluiași pârât, invocând raporturi juridice distincte și neafiate într-o legătură care să facă necesară judecarea lor împreună, determinarea instanței competente se face cu observarea valorii sau, după caz, a naturii ori obiectului fiecărei pretenții în parte.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și atunci când unul sau mai mulți reclamanți formulează, prin aceeași cerere de chemare în judecată, pretenții împotriva mai multor pârâți, invocând raporturi juridice distincte și fără legătură între ele.

Art. 101. Valoarea cererii în cazuri speciale. (1) În cererile privitoare la executarea unui contract ori a unui alt act juridic, pentru stabilirea competenței instanței se va ține seama de valoarea obiectului acestuia sau, după caz, de aceea a părții din obiectul dedus judecării.

(2) Aceeași valoare va fi avută în vedere și în cererile privind constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea actului juridic, chiar dacă nu se solicită și repunerea părților în situația anterioară, precum și în cererile privind constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

(3) În cererile de aceeași natură, privitoare la contracte de locațiune ori de leasing, precum și în acelea privitoare la predarea sau restituirea bunului închiriat ori arendat, valoarea cererii se socotește după chiria sau arenda anuală.

Art. 102. Cererea de plată parțială. Când prin acțiune se cere plata unei părți dintr-o creanță, valoarea cererii se socotește după partea pretinsă de reclamant ca fiind exigibilă.

Art. 103. Cererea privind prestații succesive. În cererile care au ca obiect un drept la prestații succesive, dacă durata existenței dreptului este nedeterminată, valoarea lor se socotește după valoarea prestației anuale datorate.

Art. 104. Cererile în materie imobiliară. (1) În cererile având ca obiect un drept de proprietate sau alte drepturi reale asupra unui imobil, valoarea lor se determină în funcție de valoarea impozabilă, stabilită potrivit legislației fiscale.

(2) În cazul în care valoarea impozabilă nu este stabilită sunt aplicabile dispozițiile art. 98.

Art. 105.^[1] Abrogat.

[1] Art. 105 a fost abrogat prin art. I pct. 12 din Legea nr. 310/2018.

Art. 106. Dispoziții speciale. (1) Instanța legal investită potrivit dispozițiilor referitoare la competență după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior investiției, intervin modificări în ceea ce privește cuantumul valorii aceluiasi obiect.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și la judecarea căilor de atac. [R.A.: art. 18' CPC 1865]

Capitolul II. Competența teritorială

Art. 107. Regula generală. (1) Cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Instanța rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul își schimbă domiciliul sau sediul. [R.A.: art. 5 teza I CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 21/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 113.

Art. 108. Cazul pârâtului cu domiciliul sau sediul necunoscut. Dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, cererea se introduce la instanța în a cărei circumscripție se află reședința sau reprezentanța acestuia, iar dacă nu are nici reședința ori reprezentanța cunoscută, la instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul, sediul, reședința ori reprezentanța, după caz. [R.A.: art. 5 teza a II-a CPC 1865]

Art. 109. Cazul persoanei juridice care are dezmembrăminte. Cererea de chemare în judecată împotriva unei persoane juridice de drept privat se poate face și la instanța locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârșite de acesta. [R.A.: art. 7 alin. (2) CPC 1865]

Art. 110. Cererile îndreptate împotriva unei entități fără personalitate juridică. Cererea de chemare în judecată împotriva unei asociații, societăți sau altei entități fără personalitate juridică, constituită potrivit legii, se poate introduce la instanța competentă pentru persoana căreia, potrivit înțelegerii dintre membri, i s-a încredințat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanța competentă pentru oricare dintre membrii entității respective. [R.A.: art. 7 alin. (3) CPC 1865]

Art. 111. Cereri îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public. Cererile îndreptate împotriva statului, autorităților și instituțiilor centrale sau locale, precum și a altor persoane juridice de drept public pot fi introduse la instanța de la domiciliul sau sediul reclamantului ori la instanța de la sediul pârâtului. [R.A.: art. 8 CPC 1865]

Art. 112. Pluralitatea de pârâți. (1) Cererea de chemare în judecată a mai multor pârâți poate fi introdusă la instanța competentă pentru oricare dintre aceștia; în cazul în care printre pârâți sunt și obligați accesoriu, cererea se introduce la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

(2) Dacă un pârât a fost chemat în judecată numai în scopul sesizării instanței competente pentru el, oricare dintre pârâți poate invoca necompetența la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe. *[R.A.: art. 9 CPC 1865]*

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 20/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 714.

Art. 113. Competența teritorială alternativă. (1) În afară de instanțele prevăzute la art. 107-112, mai sunt competente:

1. instanța domiciliului reclamantului, în cererile privitoare la stabilirea filiației;
2. instanța în a cărei circumscripție domiciliază creditorul reclamant, în cererile referitoare la obligația de întreținere, inclusiv cele privind alocațiile de stat pentru copii;
3. instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației, în cazul cererilor privind executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract;
4. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a imobilului;
5. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestație tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară;
6. instanța locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport;
7. instanța locului de plată, în cererile privitoare la obligațiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare;
8. instanța domiciliului consumatorului, în cererile având ca obiect executarea, constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractului încheiat cu un profesionist sau în cererile având ca obiect repararea pagubelor produse consumatorilor;
9. instanța în a cărei circumscripție s-a săvârșit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligațiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

(2) Când pârâtul exercită în mod statornic, în afara domiciliului său, o activitate profesională ori o activitate agricolă, comercială, industrială sau altele asemenea, cererea de chemare în judecată se poate introduce și la instanța în circumscripția căreia se află locul activității respective, pentru obligațiile patrimoniale născute sau care urmează să se execute în acel loc. *[R.A.: art. 6, art. 10 CPC 1865]*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 21/2021 (M. Of. nr. 1114 din 23 noiembrie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 107, art. 113 alin. (1) pct. 9 și art. 116 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Sintagma «loc al producerii prejudiciului» în acțiunile în pretenții formulate de organisme de gestiune colectivă a drepturilor de autor, având ca obiect obligarea utilizatorilor de a achita remunerațiile cuvenite pentru comunicarea publică/radiodifuzarea neautorizată a fonogramelor de comerț sau publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora și/sau a prestațiilor artistice din domeniul audiovizual, corespunde locului săvârșirii faptei ilicite, iar nu celui al efectuării plății prejudiciului”.

Notă. Referitor la competența teritorială de soluționare a unei acțiuni prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare a unui imobil, raportat la dispozițiile Codului de procedură civilă de la 1865, prin Decizia nr. 8/2013 (M. Of. nr. 581 din 12 septembrie 2013), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, a stabilit că: „Acțiunea prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare a unui imobil are caracterul unei acțiuni personale imobiliare. Competența teritorială de soluționare a unei astfel de acțiuni, înregistrată înainte de data de 15 februarie 2013, se determină în condițiile art. 5, art. 7 și, respectiv, art. 10 pct. 1 din Codul de procedură civilă în vigoare la data înregistrării cererii”.

Art. 114. Cereri în materie de tutelă și familie. (1) Dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită.

(2) În cazul cererilor privind autorizarea de către instanța de tutelă și de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită privește un imobil, este, de asemenea, competentă și instanța în a cărei circumscripție teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanța de tutelă și de familie care a pronunțat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanței de tutelă și de familie în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința cel ocrotit.

Art. 115. Cererile în materie de asigurări. (1) În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se află:

1. domiciliul sau sediul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s-a produs riscul asigurat.

(2) Alegerea competenței prin convenție este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire.

(3) În materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terțul prejudiciat poate introduce acțiune directă și la instanța domiciliului sau, după caz, a sediului său.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) nu se aplică însă în materie de asigurări maritime, fluviale și aeriene. [R.A.: art. 11 CPC 1865]

Art. 116. Alegerea instanței. Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente. [R.A.: art. 12 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 21/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 113.

Art. 117. Cererile privitoare la imobile. (1) Cererile privitoare la drepturile reale imobiliare se introduc numai la instanța în a cărei circumscripție este situat imobilul.

(2) Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței părâtului, dacă aceasta se află în vreuna dintre aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare dintre instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică, prin asemănare, și în cazul acțiunilor posesorii, acțiunilor în grănițuire, acțiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum și în cazul celor de împărțeață judiciară a unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune. *[R.A.: art. 13 CPC 1865]*

Art. 118. Cererile privitoare la moștenire. (1) În materie de moștenire, până la ieșirea din indiviziune, sunt de competența exclusivă a instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;
2. cererile privitoare la moștenire și la sarcinile acesteia, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia dintre moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

(2) Cererile formulate potrivit alin. (1) care privesc mai multe moșteniri deschise succesiv sunt de competența exclusivă a instanței ultimului domiciliu al oricăruia dintre defuncți. *[R.A.: art. 14 CPC 1865]*

Art. 119. Cereri privitoare la societăți. Cererile în materie de societate, până la sfârșitul lichidării sau, după caz, până la radierea societății, sunt de competența exclusivă a instanței în circumscripția căreia societatea își are sediul principal. *[R.A.: art. 15 CPC 1865]*

Legislație conexă: art. 63 din Legea nr. 31/1990 a societăților, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004).

Art. 120. Cereri privitoare la insolvență sau concordatul preventiv. Cererile în materia insolvenței sau concordatului preventiv sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripție își are sediul debitorul. *[R.A.: art. 16 CPC 1865]*

Legislație conexă: ► art. 8, art. 41, art. 185, art. 254 și art. 276 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 10 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 121. Cererile împotriva unui consumator. Cererile formulate de un profesionist împotriva unui consumator pot fi introduse numai la instanța domiciliului consumatorului. Dispozițiile art. 126 alin. (2) rămân aplicabile.

Capitolul III. Dispoziții speciale

Art. 122. Regimul regulilor de competență. Reguli noi de competență pot fi stabilite numai prin modificarea normelor prezentului cod.

Art. 123. Cereri accesorii, adiționale și incidentale. (1) Cererile accesorii, adiționale, precum și cele incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești, cu excepția cererilor prevăzute la art. 120.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și atunci când competența de soluționare a cererii principale este stabilită de lege în favoarea unei secții specializate sau a unui complet specializat.

(3) Când instanța este exclusiv competentă pentru una dintre părți, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părțile. *[R.A.: art. 17 CPC 1865]*

Art. 124. Apărări și incidente procedurale. (1) Instanța competentă să judece cererea principală se va pronunța și asupra apărărilor și excepțiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale și care, potrivit legii, sunt de competența exclusivă a altei instanțe.

(2) Incidentele procedurale sunt soluționate de instanța în fața căreia se invocă, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

Art. 125. Cererea în constatare. În cererile pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având ca obiect realizarea dreptului. *[R.A.: art. 18 CPC 1865]*

Art. 126. Alegerea de competență. (1) Părțile pot conveni în scris sau, în cazul litigiilor născute, și prin declarație verbală în fața instanței ca procesele privitoare la bunuri și la alte drepturi de care acestea pot să dispună să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece, în afară de cazul când această competență este exclusivă.

(2) În litigiile din materia protecției drepturilor consumatorilor, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, părțile pot conveni alegerea instanței competente, în condițiile prevăzute la alin. (1), numai după nașterea dreptului la despăgubire. Orice convenție contrară este considerată ca nescrisă. *[R.A.: art. 19 CPC 1865]*

Art. 127. Competența facultativă. (1)^[1] Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cauză de competența instanței la care își desfășoară activitatea sau a unei instanțe inferioare acesteia, va sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța la care își desfășoară activitatea.

(2) În cazul cererii introduse împotriva unui judecător care ar fi de competența instanței la care acesta își desfășoară activitatea sau a unei instanțe inferioare acesteia, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii.

(2¹)^[2] Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în ipoteza în care o instanță de judecată are calitatea de reclamant sau de pârât, după caz.

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 127 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 13 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 290/2018 (M. Of. nr. 638 din 23 iulie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „de competența instanței la care își desfășoară activitatea” din cuprinsul art. 127 alin. (1) din Codul de procedură civilă, precum și sintagma „care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza” din cuprinsul art. 127 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale. De asemenea, prin Decizia nr. 7/2016 (M. Of. nr. 461 din 22 iunie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că sintagma „instanța la care își desfășoară activitatea” din cuprinsul art. 127 alin. (1) din Codul de procedură civilă trebuie interpretată restrictiv, în sensul că se referă la situația în care judecătorul își desfășoară efectiv activitatea în cadrul instanței competente să se pronunțe asupra cererii de chemare în judecată în primă instanță.

^[2] Alin. (2¹) al art. 127 a fost introdus prin art. I pct. 14 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 290/2018 (M. Of. nr. 638 din 23 iulie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul procurorilor, asistenților judiciari și grefierilor.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 7/2016 (M. Of. nr. 461 din 22 iunie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă și a stabilit:

„(...) II. Art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă trebuie interpretat, sub aspectul noțiunii de «grefier», în sensul că este aplicabil și în cazul reclamanților care fac parte din personalul auxiliar de specialitate (grefier) la parchetele de pe lângă instanțele judecătorești”.

Art. 128. Incidente privind arbitrajul. Competența ce revine instanțelor judecătorești în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparține în toate cazurile tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul.

Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței

Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență

Art. 129. Excepția de necompetență. (1) Necompetența este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetența este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești;

2.^[1] în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad sau de competența unei alte secții sau altui complet specializat;

3. în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată. **[R.A.: art. 159 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 4/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 136.

Art. 130. Invocarea excepției. (1) Necompetența generală a instanțelor judecătorești poate fi invocată de părți ori de către judecător în orice stare a pricinii.

de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă/părâtă.

^[1] Pct. 2 de la alin. (2) al art. 129 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 17/2018 (M. Of. nr. 872 din 16 octombrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că necompetența materială procesuală a secției/completului specializat este de ordine publică.